TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2018. gada 7. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Vide – Direktīva 92/43/EEK – Dabisko dzīvotņu aizsardzība – Savvaļas faunas un floras aizsardzība – Ceļu būves projekts – Ietekmes uz vidi attiecīgs novērtējums – Pienākuma norādīt pamatojumu tvērums – Direktīva 2011/92/ES – Noteiktu projektu ietekmes novērtējums – IV pielikuma 3. punkts – 5. panta 3. punkta d) apakšpunkts – Jēdziena "galvenās alternatīvas" tvērums

Lieta C-461/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *High Court* (Augstā tiesa, Īrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 5. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 28. jūlijā, tiesvedībā

Brian Holohan,

Richard Guilfoyle,

Noric Guilfoyle,

Liam Donegan

pret

An Bord Pleanála,

piedaloties –

National Parks and Wildlife Service (***NPWS***).

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: trešās palātas priekšsēdētāja A. Prehala [*A. Prechal*], kas pilda otrās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši K. Toadere [*C. Toader*] (referente) un A. Ross [*A. Rosas*],

ģenerāladvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs: K. Malaceks [*K. Malacek*] administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2018. gada 16. maija tiesas sēdi,

* Tiesvedības valoda – angļu.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *B. Holohan*, *R. Guilfoyle*, *N. Guilfoyle* un *L. Donegan* vārdā – *D. Browne* un *C. Hugues*, *BL*, kā arī *P. O'Higgins* un *J. Devlin*, *SC*, kurus pilnvarojuši *C. Herlihy*, *L. O'Sullivan* un *B. Harrington*, *solicitors*,

– *An Bord Pleanála* vārdā – *F. Valentine*, *BL*, un *N. Butler*, *SC*, kurus pilnvarojuši *M. Larkin* un *A. Doyle*, *solicitors*,

– Īrijas vārdā – *M. Browne* un *G. Hodge*, kā arī *A. Joyce*, pārstāvji, kuriem palīdz *G. Simons*, *SC*, un *M. Gray*, *BL*,

– Čehijas Republikas valdības vārdā – *M. Smolek* un *J. Vláčil*, kā arī *L. Dvořáková*, pārstāvji,

– Apvienotās Karalistes valdības vārdā – sākotnēji *G. Brown*, pārstāve, kurai palīdz *C. Banner*, *barrister*, vēlāk – *R. Fadoju* un *J. Kraehling*, pārstāves, kurām palīdz *T. Buley* un *C. Banner*, *barristers*,

– Eiropas Komisijas vārdā – *C. Hermes*, *E. Manhaeve* un *M. Noll-Ehlers*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2018. gada 7. augusta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvu 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV 1992, L 206, 7. lpp.; turpmāk tekstā – "Dzīvotņu direktīva") un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV 2012, L 26, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "IVN direktīva").

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Brian Holohan*, *Richard* un *Noric Guilfoyle*, kā arī *Liam Donegan*, no vienas puses, un *An Bord Pleanála* (Teritorijas plānošanas valsts padome, Īrija) (turpmāk tekstā – "Padome"), no otras puses, jautājumā par atļaujas piešķiršanu projektam, lai pagarinātu Kilkeni [*Kilkenny*] (Īrija) pilsētas ziemeļu apvedceļu (turpmāk tekstā – "pārbūves projekts").

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Dzīvotņu direktīva

3 Dzīvotņu direktīvas pirmajā un trešajā apsvērumā ir paredzēts:

"[..] vides kvalitātes saglabāšana, aizsardzība un uzlabošana, kas iekļauj dabisko dzīvotņu un savvaļas faunas un floras aizsardzību, ir vispārīgs Kopienas pamatmērķis, kā norādīts [LESD 191. pantā].

[..]

[..] šīs direktīvas galvenais mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, ņemot vērā ekonomiskās, sociālās, kultūras un reģionālās prasības, šī direktīva palīdz sasniegt vispārīgo mērķi par noturīgu attīstību; [..] lai saglabātu šādu bioloģisko daudzveidību, dažos gadījumos var būt vajadzīga cilvēka darbība vai tās veicināšana."

4 Šīs direktīvas 1. pantā ir noteikts:

"Šajā direktīvā:

[..]

e) dabiskas dzīvotnes aizsardzības statuss ir uz dabisku dzīvotni un tai raksturīgajām sugām iedarbojošos ietekmju kopums, kas ilgtermiņā var ietekmēt šīs dzīvotnes dabisko izplatību, struktūru un funkcijas, kā arī tam raksturīgo sugu ilglaicīgas izdzīvošanas iespējas 2. pantā minētajā teritorijā.

Dabiskas dzīvotnes aizsardzības statusu uzskata par labvēlīgu, ja:

– tās dabiskās izplatības areāls un teritorijas, ko tā aizņem šā areāla robežās, ir stabilas vai paplašinās

un

– pastāv un, iespējams, ka arī tuvākajā laikā pastāvēs dzīvotnei raksturīgā struktūra un funkcijas, kas vajadzīgas tā ilglaicīgai uzturēšanai, un

[..]

k) Kopienā nozīmīga teritorija ir teritorija, kas attiecīgajā bioģeogrāfiskajā rajonā vai rajonos būtiski sekmē I pielikumā minēta dabiskas dzīvotnes veida vai II pielikumā minētu sugu labvēlīga aizsardzības statusa saglabāšanu vai atjaunošanu un var arī būtiski veicināt 3. pantā minētā *Natura 2000* tīkla vienotību, un/vai būtiski sekmē bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu attiecīgajā bioģeogrāfiskajā rajonā vai rajonos.

[..]

l) īpaši aizsargājama dabas teritorija ir Kopienā nozīmīga teritorija, ko dalībvalstis nosaka ar normatīvu vai administratīvu aktu un/vai līgumu un kur piemēro vajadzīgos aizsardzības pasākumus, lai saglabātu vai atjaunotu labvēlīgu aizsardzības statusu tām dabiskajām dzīvotnēm un/vai sugu populācijai, kuru dēļ attiecīgā teritorija ir noteikta;

[..]."

5 Saskaņā ar minētās direktīvas 2. pantu:

"1. Šīs direktīvas mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes un savvaļas faunu un floru Eiropā esošajā dalībvalstu teritorijā, uz kuru attiecas Līgums.

2. Pasākumus, ko veic saskaņā ar šo direktīvu, izstrādā tā, lai saglabātu vai atjaunotu to dabisko dzīvotņu un savvaļas faunas un floras sugu labvēlīgu aizsardzības statusu, kas ir Kopienā nozīmīgas.

3. Veicot pasākumus saskaņā ar šo direktīvu, ņem vērā ekonomiskās, sociālās un kultūras prasības, kā arī reģionālās un vietējās īpatnības."

6 Dzīvotņu direktīvas 3. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

"Izveido saskaņotu Eiropas ekoloģisko tīklu, kurā apvienotas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un kura nosaukums ir *Natura 2000*. Šo tīklu, ko veido I pielikumā uzskaitīto dabisko dzīvotņu veidu un II pielikumā uzskaitīto sugu dzīvotņu teritorijas, izmanto, lai minētos dabisko dzīvotņu veidus un sugu dzīvotnes saglabātu vai attiecīgā gadījumā atjaunotu to labvēlīgo aizsardzības statusu dabiskās izplatības areālā.

[..]"

7 Šīs direktīvas 6. pantā ir noteikts:

"1. Attiecībā uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām dalībvalstis nosaka vajadzīgos aizsardzības pasākumus, attiecīgā gadījumā tajos iekļaujot atbilstīgus apsaimniekošanas plānus, kas izstrādāti īpaši šīm teritorijām vai iekļauti citos attīstības plānos, kā arī atbilstīgus normatīvus, administratīvus vai līgumiskus pasākumus, kuri atbilst šajās teritorijās sastopamo I pielikuma dabisko dzīvotņu veidu un II pielikuma sugu ekoloģiskajām prasībām.

2. Dalībvalstis veic attiecīgus pasākumus, lai īpaši aizsargājamās dabas teritorijās novērstu dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu noplicināšanos, kā arī lai novērstu traucējumu, kas skar sugas, kuru dēļ noteikta attiecīgā teritorija, ja šāds traucējums varētu būt nozīmīgs attiecībā uz šīs direktīvas mērķiem.

3. Visos plānos vai projektos, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, attiecīgi [pienācīgi] izvērtē ietekmi uz šo teritoriju, ievērojot tās [šīs teritorijas] aizsardzības mērķus. Ņemot vērā novērtējuma atzinumus par ietekmi uz minēto teritoriju, un saskaņā ar 4. punkta noteikumiem, kompetentā valsts iestāde piekrīt plāna vai projekta īstenošanai tikai tad, ja tā ir pārliecinājusies, ka netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība, un vajadzības gadījumā noskaidrojusi plašas sabiedrības viedokli.

4. Ja, neņemot vērā negatīvu vērtējumu saistībā ar ietekmi uz teritoriju, alternatīvu risinājumu trūkuma dēļ plāns vai projekts tomēr ir jāīsteno sevišķi svarīgu sabiedrības interešu labā, kas ietver arī sociāla un ekonomiska rakstura intereses, tad dalībvalsts veic visus vajadzīgos kompensācijas pasākumus, lai nodrošinātu *Natura 2000* tīkla kopējās vienotības aizsardzību. Dalībvalsts informē Komisiju par pieņemtajiem kompensācijas pasākumiem.

Ja attiecīgajā teritorijā sastopams prioritārs dabiskās dzīvotnes veids un/vai prioritāra suga, tad vienīgie pieņemamie argumenti ir tie, kas saistīti ar veselības aizsardzību vai sabiedrības drošību, videi primāri svarīgām labvēlīgām pārveidēm vai, pēc Komisijas atzinuma, citām sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm."

8 Saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 7. pantu saistības, kas izriet no tās 6. panta 2.–4. punkta, attiecas uz īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām (turpmāk tekstā – "ĪAT") Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (OV 2010, L 20, 7. lpp., turpmāk tekstā – "Putnu direktīva") izpratnē.

Putnu direktīva

9 Putnu direktīvas 4. panta 1. punkta ceturtajā daļā ir paredzēts:

"Kā [ĪAT] šo sugu aizsardzībai dalībvalstis pirmām kārtām nosaka skaitliski un lieluma ziņā vispiemērotākās teritorijas, ņemot vērā aizsardzības prasības ģeogrāfiskajā jūras un sauszemes teritorijā, uz kuru attiecas šī direktīva."

IVN direktīva

10 IVN direktīvas 1. pantā ir teikts:

"1. Šī direktīva attiecas uz to valsts un privāto projektu ekoloģiskās ietekmes novērtējumu, kuriem, iespējams, ir nozīmīga ekoloģiska ietekme.

2. Šajā direktīvā:

a) "projekts" nozīmē:

– celtniecības darbu vai citu ierīkošanu vai programmu izpildi,

– citu iejaukšanos dabiskajā apkārtnē un ainavā, to skaitā iejaukšanos, kas saistīta ar minerālo resursu ieguvi;

b) "attīstītājs" nozīmē atļaujas pieprasītāju privātam projektam vai valsts iestādi, kas ierosina projektu;

c) "attīstības piekrišana" nozīmē kompetentās iestādes vai iestāžu lēmumu, kas piešķir attīstītājam tiesības turpināt projektu;

d) "sabiedrība" nozīmē vienu vai vairākas fiziskas vai juridiskas personas un – saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem vai praksi – to apvienības, organizācijas vai grupas;

e) "attiecīgā sabiedrības daļa" nozīmē sabiedrības daļu, kuru ietekmē vai var ietekmēt ar vidi saistīto lēmumu pieņemšanas procedūra, kas minēta 2. panta 2. punktā, vai kura ir šajā jautājumā ieinteresēta; piemērojot šo definīciju, uzskata, ka nevalstiskās organizācijas, kuras veicina vides aizsardzību un atbilst visām attiecīgās valsts tiesību aktu prasībām, ir ieinteresētas;

f) "kompetentā iestāde vai iestādes" nozīmē iestādi vai iestādes, ko dalībvalstis iecēlušas kā atbildīgās par to pienākumu izpildi, kuri izriet no šīs direktīvas.

[..]"

11 Šīs direktīvas 2. panta 1. punktā ir noteikts:

"Dalībvalstis nosaka visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, pirms tiek dota piekrišana, uz tiem projektiem, kuriem var būt būtiska ietekme uz vidi *inter alia* to rakstura, apjoma vai atrašanās vietas dēļ, attiektos prasība par attīstības piekrišanu un novērtējumu attiecībā uz to ietekmi. Minētie projekti ir noteikti 4. pantā."

12 Minētās direktīvas 3. pants ir formulēts šādi:

"Ietekmes uz vidi novērtējums pienācīgā veidā, ņemot vērā katru atsevišķu gadījumu un saskaņā ar 4. līdz 12. pantu, nosaka, raksturo un novērtē projekta tiešo un netiešo ietekmi uz šādiem faktoriem:

a) cilvēku, faunu un floru;

b) augsni, ūdeni, gaisu, klimatu un ainavu;

c) materiālām vērtībām un kultūras mantojumu;

d) mijiedarbību starp faktoriem, kas minēti a), b) un c) punktā."

13 IVN direktīvas 4. panta 1. punktā ir noteikts:

"Saskaņā ar 2. panta 4. punktu I pielikumā uzskaitītos projektus pakļauj novērtējumam saskaņā ar 5. līdz 10. pantu."

14 Šīs direktīvas 5. pantā ir paredzēts:

"1. Gadījumā, kad pastāv projekti, kas saskaņā ar 4. pantu jāpakļauj ietekmes uz vidi novērtējumam saskaņā ar šo pantu un 6. līdz 10. pantu, dalībvalstis paredz vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka attīstītājs attiecīgā formā sniedz IV pielikumā paredzēto informāciju tiktāl, ciktāl:

a) dalībvalstis uzskata, ka informācija ir saistīta ar doto piekrišanas procedūras stadiju un ar tām konkrēta projekta vai projekta tipa un vides īpašībām, kas var tikt ietekmētas;

b) dalībvalstis uzskata, ka attīstītājam var pieprasīt apkopot šo informāciju, *inter alia* ņemot vērā pašreizējās novērtējuma zināšanas un metodes.

[..]

3. Informācija, kas attīstītājam jāsniedz saskaņā ar 1. punktu, ietver vismaz:

[..]

c) datus, kas ir vajadzīgi, lai noteiktu un novērtētu galveno ietekmi uz vidi, kāda var būt projektam;

d) īsu galveno alternatīvu aprakstu, kur[as] ir izpētījis attīstītājs, un šīs izvēles galvenā iemesla norādījumu, ņemot vērā ietekmi uz vidi;

[..]."

15 Minētās direktīvas IV pielikuma, kura nosaukums ir "5. panta 1. punktā minētā informācija", 3. punktā ir noteikts:

"To vides aspektu apraksts, kurus ierosinātais projekts var būtiski ietekmēt, jo īpaši populāciju, faunu, augsni, ūdeni, gaisu, klimatiskos faktorus, materiālos īpašumus, ietverot arhitektūras un arheoloģisko mantojumu, ainavu un iepriekš minēto faktoru savstarpējo mijiedarbību."

16 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/52/ES (2014. gada 16. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2011/92 (OV 2014, L 124, 1. lpp.), 3. panta 2. punktā ir noteikts:

"Uz projektiem attiecināmi pienākumi, kas noteikti 3. pantā un 5. līdz 11. pantā [IVN] direktīva, pirms tajā tika izdarīti grozījumi ar šo direktīvu, ja pirms 2017. gada 16. maija:

a) tika sākta procedūra saistībā ar [IVN] direktīva 5. panta 2. punktā minēto atzinumu vai

b) informāciju, kas minēta [IVN] direktīvas 5. panta 1. punktā."

Īrijas tiesības

17 *Planning and Development Act 2000* (2000. gada Teritorijas plānošanas un attīstības likums) 177.V panta 1. punktā, kas ir ietverts *XAB* daļā, ir noteikts:

"Atbilstošajā novērtējumā, kas veikts saskaņā ar šo daļu, ir jāietver kompetentās iestādes lēmums saskaņā ar [Dzīvotņu] direktīvas 6. panta 3. punktu par to, vai zemes izmantošanas plāna projekts vai ierosinātais projekts var negatīvi ietekmēt [Eiropas] Savienības teritorijas viengabalainību, un kompetentā iestāde veic atbilstošu novērtējumu ikreiz, kad tā konstatē, ka saskaņā ar 177.U panta 4. punktu ir nepieciešams pienācīgs novērtējums, pirms [..] tiek piešķirta atļauja ierosinātajam projektam."

18 Šī 177.V panta 2. punktā ir noteikts:

"Veicot atbilstošu novērtējumu saskaņā ar 1. punktu, kompetentā iestāde ņem vērā šādus faktorus: a) attiecīgā gadījumā – ziņojumu vai paziņojumu par ietekmi uz *Natura* teritoriju; b) jebkādu papildu informāciju, kas sniegta saistībā ar šādu ziņojumu vai paziņojumu; c) ja vajadzīgs, jebkuru papildu informāciju, ko pieprasa iestāde un ko pieteikuma iesniedzējs iesniedzis par paziņojumu par ietekmi uz *Natura* teritoriju; d) jebkādu papildu informāciju, kas kompetentajai iestādei iesniegta pēc tam, kad tā ir pieprasījusi iesniegt ziņojumu par ietekmi uz *Natura* teritoriju; e) jebkādu informāciju vai padomu, ko saņēmusi kompetentā iestāde; f) vajadzības gadījumā, jebkādus rakstveida apsvērumus vai piezīmes, kas adresētas kompetentajai iestādei saistībā ar pieteikumu atļaut ierosināto projektu; g) jebkuru citu būtisku informāciju."

19 2000. gada Teritorijas plānošanas un attīstības likuma 217.B pants ļauj Padomei pieprasīt no ceļu pārvaldes iestādēm papildu informāciju un aicināt tās veikt konkrētas izmaiņas ierosinātā ceļu [pārbūves] projekta nosacījumos.

20 *Roads Act 1993* (1993. gada Ceļu likums] 50. pantā ir noteikts:

"(2) Paziņojumā par ietekmi uz vidi ir jāietver šāda konkrēta informācija:

[..]

d) īss galveno alternatīvu apraksts, kuras ir izvērtējusi attiecīgā ceļu pārvaldes iestāde, un norāde par galvenajiem iemesliem to izvēlei, ņemot vērā ietekmi uz vidi [..]."

21 Saskaņā ar šī likuma 50. panta 5. punktu pēc attīstītāja pieteikuma ir jāsniedz atzinums par novērtējuma apjoma noteikšanu, proti, rakstveida atzinums par informāciju, kas jāiekļauj šajā paziņojumā par ietekmi uz vidi.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

22 Prasītāji pamatlietā lūdz izdot *certiorari* rīkojumu, ar kuru tiktu atcelts Padomes 2014. gada 11. jūlija lēmums par atļauju veikt pārbūves projektu, kas piešķirta *Kilkenny County Council* (Kilkeni apgabala padome, Īrija). Šis pārbūves projekts ietver aptuveni 1,5 km gara vienvirziena ceļa ierīkošanu, galvenā apvedceļa izbūvi un otrā apvedceļa vietas pielāgošanu, gājēju ietves un velosipēdu ceļa ierīkošanu pilsētas tuvumā, kā arī dažādus citus darbus.

23 Ierosinātais ceļš šķērso divas *Natura 2000* teritorijas: Nores [*Nore*] upes īpašo aizsargājamo teritoriju, kuru Īrija ir noteikusi saskaņā ar Putnu direktīvu, un Barovas [*Barrow*] un Nores upes Kopienas nozīmes teritoriju (turpmāk tekstā – "KNT"), kas saskaņā ar Dzīvotņu direktīvu ir noteikta kā KNT kopš 2004. gada.

24 Prasītāji pamatlietā būtībā apgalvo, pirmkārt, ka Padome ir pieļāvusi kļūdu, neizvērtējot galveno pētīto alternatīvu ietekmi uz vidi, otrkārt, ka apgalvotā attiecīgā novērtēšana bija nepietiekama un, treškārt, ka atbildētāja ir pieļāvusi kļūdu, atļaujot pārbūves projektu, kā arī Kilkeni grāfistes padomes iesniegto paziņojumu par ietekmi uz *Natura* teritoriju (turpmāk tekstā – "PIN"), jo šī padome pirms šīs atļaujas piešķiršanas neveica ekoloģiskus pētījumus.

25 Iesniedzējtiesa norāda, ka attīstītājs, proti, Kilkeni grāfistes padome, ir sagatavojis PIN pārbūves projekta vajadzībām 2013. gada maijā. Saskaņā ar šo tiesu PIN, kura pamatā ir *National Parks and Wildlife Service* (Nacionālo parku un savvaļas augu un dzīvnieku dienests, Īrija) 2011. gada 19. jūlija dokuments par aizsardzības mērķiem, nosakot mērķus, kas jāsasniedz klasificēšanai par īpašu aizsargājamo teritoriju, nav pilnībā izanalizēta ietekme uz sugām, kas nav tās sugas, saistībā ar kurām ir minētas Barovas un Nores upes teritorijas, un tajā nav aplūkota ietekme uz aizsargājamām sugām vai dzīvotnēm, kas atrodas ārpus attiecīgo teritoriju robežām.

26 2013. gada decembrī attīstītājs sagatavoja arī paziņojumu par ietekmi uz vidi (turpmāk tekstā – "PIV") un 2013. gada 16. decembrī iesniedza pieteikumu Padomei atļaut īstenot pārbūves projektu.

27 Pēc iebildumiem un uzklausīšanas 2014. gada aprīlī pārbaudes ziņojums par šo pieteikumu tika publicēts 2014. gada jūnijā. Šajā ziņojumā inspektors secināja, ka informācija, kas bija ietverta minētajā pieteikumā, PIV un PIN, nebija atbilstoša un ka bija vajadzīga cita būtiska informācija. Inspektors prasīja vairāk informācijas tostarp par būvniecības posmu, zinātnisku pētījumu par sākotnējo stāvokli un mēroga rasējumus, kas norādītu aizsargājamo sugu vai dzīvotņu atrašanās vietu vai iespējamo atrašanās vietu, kā arī papildu informāciju par "šķērsošanas" iespēju, kas sastāv no tilta izbūves virs applūstošas teritorijas. Lai gan bija šis pārbaudes ziņojums, kompetentā iestāde 2014. gada jūlijā pieņēma lēmumu piešķirt atļauju pārbūves projekta īstenošanai.

28 Pēc iesniedzējtiesas domām, PIV nav sīki aplūkots risinājums "šķērsošanas" iespējai, pamatojoties uz to, ka Kilkeni grāfistes padome jau "agrīnā stadijā" noraidīja šo iespēju par labu "finansiāli izdevīgākam risinājumam". Tā piebilst, ka PIV nepārprotami nav izanalizēta arī attiecīgā projekta ietekme uz visām tajā identificētajām sugām.

29 Šajos apstākļos *High Court* (Augstā tiesa, Īrija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai saskaņā ar [Dzīvotņu] direktīvu paziņojumā par ietekmi uz *Natura* teritoriju ir jāprecizē pilnīgi visas dzīvotnes un sugas, kuru dēļ attiecīgā teritorija ir noteikta?

2) Vai [Dzīvotņu] direktīva ir jāinterpretē tādējādi, ka paziņojumā par ietekmi uz *Natura* teritoriju ir jāprecizē un jāizvērtē iespējamā ietekme uz visām sugām (nevis tikai aizsargājamām sugām), kuras veido un ir daļa no aizsargātās dzīvotnes?

3) Vai [Dzīvotņu] direktīva ir jāinterpretē tādējādi, ka paziņojumā par ietekmi uz *Natura* teritoriju ir tieši jāvērtē plānotā projekta ietekme uz aizsargājamajām sugām un dzīvotnēm, kuras atrodas gan [īpaši aizsargājamā dabas teritorijā], gan ārpus šīs teritorijas?

4) Vai [IVN] direktīva ir jāinterpretē tādējādi, ka paziņojumā par ietekmi uz vidi ir tieši jāizvērtē, vai plānotais projekts būtiski ietekmēs tajā identificētās sugas?

5) Vai iespēja, ko attīstītājs ir izvēlējies un analizējis ietekmes uz vidi novērtējumā un/vai ko aizstāvēja atsevišķas ieinteresētas personas, un/vai ko izvērtēja kompetentā iestāde, ir "galvenā alternatīva" [IVN] direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunkta izpratnē, pat ja attīstītājs to ir noraidījis agrīnā stadijā?

6) Vai [IVN] direktīva ir jāinterpretē tādējādi, ka ietekmes uz vidi novērtējumā ir jāietver pietiekama informācija par katras alternatīvas ietekmi uz vidi, lai varētu salīdzināt dažādo alternatīvu vēlamību ietekmes uz vidi ziņā, un/vai paziņojumā par ietekmi uz vidi ir tieši jānorāda, kā tikusi ņemta vērā alternatīvu ietekme uz vidi?

7) Vai [IVN] direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunktā paredzētā prasība, ka attīstītājam savas iespējas izvēle ir jāpamato, "ņemot vērā projekta ietekmi uz vidi", ir attiecināma tikai uz izvēlēto iespēju vai arī uz izvērtētajām galvenajām alternatīvām, paredzot, ka, analizējot šīs iespējas, ir jāvērtē to ietekme uz vidi?

8) Vai ar [Dzīvotņu] direktīvas mērķu īstenošanu ir saderīgs apstāklis, ka būvniecības stadijas nianses (kā būvlaukuma atrašanās vieta un tā pievedceļi) var tikt izlemtas pēc atļaujas saņemšanas, un, ja tas tā ir, vai attiecībā uz jebkuru izsniegtu projekta atļauju kompetentā iestāde var atļaut attīstītājam noteikt šādus jautājumus vienpusēji, par to tai paziņojot, nevis saņemot tās apstiprinājumu?

9) Vai [Dzīvotņu] direktīva ir jāinterpretē tādējādi, ka kompetentajai iestādei, lai kliedētu bažas par zinātniskā atzinuma nozīmi un iedarbību, ir pienākums pietiekami detalizēti un skaidri norādīt, ciktāl tai iesniegtajā atzinumā ir atbalstīta vajadzība iesniegt papildu informāciju pirms projekta atļaujas izsniegšanas?

10) Vai [Dzīvotņu] direktīva ir jāinterpretē tādējādi, ka kompetentajai iestādei, noraidot tās inspektora secinājumu par to, ka pirms projekta atļaujas izsniegšanas ir jābūt iesniegtai papildu informācijai vai zinātniskam pētījumam, ir jāpamato vai precīzi jānorāda šādas noraidīšanas iemesli?

11) Vai [Dzīvotņu] direktīva ir jāinterpretē tādējādi, ka kompetentajai iestādei, attiecīgi novērtējot [ietekmi uz vidi], ir detalizēti un skaidri jāpamato katrs tās lēmuma elements?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par Dzīvotņu direktīvu

30 Vispirms ir jāatgādina, ka Dzīvotņu direktīvas 6. pantā dalībvalstīm ir noteikta virkne īpašu pienākumu un procedūru, kuru mērķis atbilstoši tās 2. panta 2. punktam ir nodrošināt, ka tiek saglabāts vai attiecīgā gadījumā atjaunots labvēlīgs Eiropas Savienībā nozīmīgo dabisko dzīvotņu un savvaļas faunas un floras sugu aizsardzības statuss, lai sasniegtu vispārīgāku minētās direktīvas mērķi – nodrošināt augstu vides aizsardzības līmeni attiecībā uz atbilstoši šai direktīvai aizsargātajām teritorijām (spriedums, 2018. gada 17. aprīlis, Komisija/Polija (Belovežas gārša), C-441/17, EU:C:2018:255, 106. punkts un tajā minētā judikatūra).

31 Konkrētāk, Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktā ir paredzēta novērtējuma procedūra, lai ar *ex ante* novērtējumu nodrošinātu, ka plāni vai projekti, kas nav tieši saistīti ar konkrētās teritorijas apsaimniekošanu vai nav tai vajadzīgi, bet kas varētu būtiski ietekmēt šo teritoriju, tiek atļauti tikai tad, ja netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība. Tādējādi šajā normā ir aprakstīti divi posmi. Pirmajā posmā, kurš minēts šīs pašas tiesību normas pirmajā teikumā, ir paredzēts, ka dalībvalstīm ir jāveic atbilstošs plāna vai projekta ietekmes uz aizsargātu teritoriju novērtējums, ja pastāv iespējamība, ka šis plāns vai projekts šo teritoriju būtiski ietekmēs. Otrajā posmā, kas ir minēts Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta otrajā teikumā un kas tiek īstenots pēc minētā attiecīgā novērtējuma veikšanas, atļaujas izsniegšana šādam plānam vai projektam ir atkarīga no nosacījuma, ka ar to nedrīkst tikt apdraudēta attiecīgās teritorijas viengabalainība (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 21. jūlijs, *Orleans* u.c., C-387/15 un C-388/15, EU:C:2016:583, 43.–46. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

Par pirmajiem trim jautājumiem

32 Ar pirmajiem trim jautājumiem, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka "attiecīgā novērtējumā", pirmkārt, ir jāņem vērā visi dzīvotņu un sugu veidi, saistībā ar kuriem teritorija tiek aizsargāta, un, otrkārt, ir jāidentificē un jāpārbauda gan ierosinātā projekta ietekme uz sugām, kas atrodas šajā teritorijā, bet attiecībā uz kurām šī teritorija nav klasificēta, gan ietekme uz dzīvotņu veidiem un sugām, kas atrodas ārpus šīs teritorijas robežām.

33 Saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu plānu vai projektu ietekmes uz attiecīgo teritoriju attiecīgs novērtējums nozīmē, ka, pirms tiek dota piekrišana, ņemot vērā šajā jomā pieejamos labākos zinātniskos atzinumus, ir jāapzina visi plāna vai projekta aspekti, kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem var ietekmēt šīs teritorijas aizsardzības mērķus. Kompetentās valsts iestādes dod piekrišanu darbības veikšanai aizsargātajā teritorijā tikai ar nosacījumu, ka tās ir pārliecinājušās, ka šī darbība nekaitēs attiecīgās teritorijas viengabalainībai. Tas tā ir tad, ja, no zinātnes viedokļa raugoties, nav nekādu pamatotu šaubu par šāda kaitējuma neesamību (spriedums, 2016. gada 8. novembris, *Lesoochranárske zoskupenie VLK*, C-243/15, EU:C:2016:838, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

34 Atbilstoši šai tiesību normai veiktais novērtējums nevar būt nepilnīgs un tajā ir jābūt pilnīgiem, precīziem un galīgiem konstatējumiem un secinājumiem, kas varētu kliedēt jebkuras zinātniski pamatotas šaubas par paredzēto būvdarbu ietekmi uz attiecīgo aizsargājamo teritoriju (spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, *Grace* un *Sweetman*, C-164/17, EU:C:2018:593, 39. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

35 Lai netiktu apdraudēta teritorijas kā dabiskas dzīvotnes viengabalainība Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta otrā teikuma izpratnē, tā ir jāsaglabā labvēlīgā aizsardzības statusā, kas nozīmē ilgstoši saglabāt attiecīgajai teritorijai raksturīgās iezīmes, kuras ir saistītas ar tāda dabiskās dzīvotnes veida sastopamību, kura saglabāšanas mērķis ir bijis pamats šīs teritorijas iekļaušanai Kopienā nozīmīgo teritoriju sarakstā šīs direktīvas izpratnē (spriedums, 2018. gada 17. aprīlis, Komisija/Polija (Belovežas gārša), C-441/17, EU:C:2018:255, 116. punkts un tajā minētā judikatūra).

36 Ņemot vērā šos aizsardzības mērķus, ir jānosaka pienākuma veikt attiecīgu novērtējumu plāna vai projekta ietekmei uz konkrēto teritoriju tvērums.

37 Tā kā, kā norādīts šī sprieduma 33. un 34. punktā, ir jānosaka visi aspekti, kas var ietekmēt minētos mērķus, un tā kā novērtējumā šajā ziņā ir jāietver pilnīgi, precīzi un galīgi konstatējumi un secinājumi, ir jāuzskata, ka ir jāuzskaita visas dzīvotnes un sugas, kuru dēļ šī teritorija tiek aizsargāta. Tas, ka šādā novērtējumā nav identificētas visas dzīvotnes un sugas, kuru dēļ attiecīgā teritorija ir ieguvusi minēto statusu, neatbilst iepriekš minētajām prasībām un tādējādi, kā to būtībā secinājumu 31. punktā ir norādījusi ģenerāladvokāte, no zinātniskā viedokļa nevar kliedēt pamatotas šaubas par to, ka nav kaitīgas ietekmes uz aizsargājamās teritorijas viengabalainību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 26. aprīlis, Komisija/Vācija, C-142/16, EU:C:2017:301, 33. punkts).

38 Turklāt jāpiebilst, ka, tā kā novērtējumā ir skaidri jānorāda iemesls, kāpēc netiek ietekmēti aizsargāto dzīvotņu un sugu veidi, kā to ģenerāladvokāte ir norādījusi secinājumu 30. punktā, pietiek ar pierādījumiem, ka tikai konkrēti aizsargājamo dzīvotņu un sugu veidi ir sastopami aizsargājamās teritorijas daļā, kuru ietekmē projekts, un ka citi šajā teritorijā esošie aizsargājamo dzīvotņu un sugu veidi nevar tikt ietekmēti.

39 Attiecībā uz citiem dzīvotņu vai sugu veidiem, kas atrodas teritorijā, bet kuru dēļ šī teritorija nav kvalificēta, kā arī attiecībā uz dzīvotņu vai sugu veidiem, kas atrodas ārpus šīs teritorijas, ir jāatgādina, kā tas izriet no Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta formulējuma, ka šajā direktīvā paredzētais vides aizsardzības mehānisms attiecas uz "vis[iem] plān[iem] vai projekt[iem], kas nav tieši saistīti ar

konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas [..] varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju". Šajā ziņā, kā ģenerāladvokāte ir norādījusi secinājumu 43. un 48. punktā, no Dzīvotņu direktīvas aizsardzības mērķa, kas ir atgādināts šī sprieduma 35. punktā, izriet, ka attiecīgajā novērtējumā ir jāiekļauj tipiskas dzīvotnes vai sugas, ja tās ir nepieciešamas aizsargājamajā teritorijā norādīto dzīvotņu veidu un sugu saglabāšanai.

40 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmajiem trim jautājumiem ir jāatbild, ka Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka "attiecīgā novērtējumā", pirmkārt, ir jāņem vērā visi dzīvotņu un sugu veidi, kuru dēļ teritorija ir aizsargāta, un, otrkārt, ir jāidentificē un jāpārbauda gan ierosinātā projekta ietekme uz sugām, kas atrodas šajā teritorijā, bet kuru dēļ šī teritorija nav klasificēta, gan ietekme uz dzīvotņu veidiem un sugām, kas atrodas ārpus šīs teritorijas robežām, ciktāl šī ietekme varētu atstāt iespaidu uz teritorijas aizsardzības mērķiem.

Par astoto jautājumu

41 Ar astoto jautājumu, kas ir jāizskata kā otrais pēc kārtas, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neliedz kompetentajai iestādei atļaut plānu vai projektu, pēc kura vēlāk tiek pieņemts lēmums noteikt dažus ar būvniecības posmu saistītus parametrus, piemēram, celtniecības kompleksa atrašanās vietu un transporta maršrutus, un, ja tas tā ir, vai nākamajā posmā šos parametrus var vienpusēji noteikt attīstītājs un par tiem ir tikai jāpaziņo minētajai iestādei.

42 Jāatgādina, ka no Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta izriet, ka kompetentās valsts iestādes piekrīt plānam vai projektam, kas nav tieši saistīts vai nepieciešams teritorijas apsaimniekošanai, bet kas varētu būtiski ietekmēt šo teritoriju, tikai tad, ja tās, izmantojot attiecīgu novērtējumu, ir pārliecinājušās, ka tas nelabvēlīgi neietekmēs attiecīgās teritorijas viengabalainību.

43 Saskaņā ar judikatūru, kas atgādināta šī sprieduma 33. un 34. punktā, plāna vai projekta ietekmes uz aizsargājamu teritoriju attiecīgs novērtējums nozīmē, pirmkārt, visu to minētā plāna vai projekta aspektu identificēšanu pirms šī plāna vai projekta atļaušanas, kas var ietekmēt šīs teritorijas aizsardzības mērķus. Otrkārt, šādu novērtējumu nevar uzskatīt par atbilstīgu, ja tas ir nepilnīgs, un tajā nav pilnīgu, precīzu un galīgu konstatējumu un secinājumu, kas varētu kliedēt jebkādas zinātniski pamatotas šaubas par konkrētā plāna vai projekta ietekmi uz minēto teritoriju. Treškārt, ir jānosaka visi attiecīgā plāna vai projekta aspekti, kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem var ietekmēt vienas un tās pašas teritorijas aizsardzības mērķus, ņemot vērā šajā jomā pieejamās labākās zinātnes atziņas.

44 Šie pienākumi saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta formulējumu nav saistoši attīstītājam pat tad, ja, tāpat kā šajā gadījumā, tā ir valsts iestāde, bet tie ir saistoši kompetentajai iestādei, proti, iestādei, ko dalībvalstis izraudzījušās no šīs direktīvas izrietošo uzdevumu veikšanai.

45 No minētā izriet, ka šis noteikums prasa kompetentajai iestādei noteikt un novērtēt visus plāna vai projekta aspektus, kas var skart aizsargājamās teritorijas aizsardzības mērķus pirms attiecīgās atļaujas piešķiršanas.

46 Kā norādījusi arī ģenerāladvokāte secinājumu 56. un 57. punktā, attīstītājam var atļaut pieņemt galīgo lēmumu tikai par tiem parametriem, attiecībā uz kuriem nav zinātnisku šaubu, ka tie nevarēs ietekmēt teritoriju.

47 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz astoto jautājumu ir jāatbild, ka Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neliedz kompetentajai iestādei atļaut plānu vai projektu, kurā attīstītājam ir atstāta brīva izvēle vēlāk noteikt dažus ar būvniecības posmu saistītus

parametrus, piemēram, būvlaukuma atrašanās vietu un transporta maršrutus, tikai tad, ja ir droši zināms, ka atļaujā ir ietverti nosacījumi, kas ir pietiekami stingri, lai nodrošinātu, ka šie parametri nelabvēlīgi neietekmēs teritorijas integritāti.

Par devīto līdz vienpadsmito jautājumu

48 Ar devīto līdz vienpadsmito jautājumu, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja kompetentā iestāde noraida zinātniskās ekspertīzes atzinumā ietvertos secinājumus, atbilstoši kuriem ir ieteikts iegūt papildu informāciju, "attiecīgajā novērtējumā" ir jābūt ietvertam skaidram un detalizētam pamatojumam, kas ļauj pārliecināties, ka, lai gan ir šāds atzinums, nav nekādu zinātniski pamatotu šaubu par plānoto būvdarbu ietekmi uz vidi teritorijā, uz kuru attiecas minētie secinājumi.

49 Tostarp no Tiesas judikatūras, kas attiecas uz Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu un kas ir atgādināta šī sprieduma 43. punktā, izriet, ka saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu veiktais novērtējums nedrīkst būt nepilnīgs un tajā ir jābūt ietvertiem pilnīgiem, precīziem un galīgiem konstatējumiem un secinājumiem, kas spēj kliedēt jebkuras zinātniski pamatotas šaubas par paredzēto būvdarbu ietekmi uz attiecīgo teritoriju.

50 Tomēr, tā kā nav tādu secinājumu, kas varētu kliedēt jebkādas pamatotas šaubas par pieejamās informācijas pietiekamību, novērtējumu nevar uzskatīt par "attiecīgu" Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta izpratnē.

51 Tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā, minētā prasība nozīmē to, ka kompetentajai iestādei ir jāspēj pietiekamā mērā norādīt iemeslus, kas pirms atļaujas piešķiršanas, lai gan ir tās inspektora atzinums, aicinot to iegūt papildu informāciju, ir ļāvuši tai iegūt pārliecību, ka saistībā ar attiecīgajā teritorijā plānoto būvdarbu ietekmi uz vidi ir izslēgtas jebkādas zinātniski pamatotas šaubas.

52 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz devīto līdz vienpadsmito jautājumu ir jāatbild, ka Dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja kompetentā iestāde noraida zinātniskās ekspertīzes atzinumā ietvertos secinājumus, atbilstoši kuriem ir ieteikts iegūt papildu informāciju, "attiecīgajā novērtējumā" ir jābūt ietvertam skaidram un detalizētam pamatojumam, kas ļauj kliedēt jebkādas zinātniski pamatotas šaubas par plānoto būvdarbu ietekmi uz attiecīgo teritoriju.

Par IVN direktīvu

53 Lai gan lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2014/52, ir jānorāda, ka saskaņā ar šīs direktīvas 3. panta 2. punktu minētie grozījumi ir piemērojami tikai tad, ja ir pabeigti konkrēti procesuālie posmi pēc 2017. gada 16. maija.

54 Pamatlietā apstrīdētais lēmums tika pieņemts 2014. gada 11. jūlijā.

55 No minētā izriet, ka jautājumi par IVN direktīvu ir jāpārbauda, ņemot vērā šīs direktīvas sākotnējo redakciju.

Par ceturto jautājumu

56 Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai IVN direktīvas 5. panta 1. un 3. punkts, kā arī IV pielikums ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos ir prasīts, lai attīstītājs sniegtu informāciju, kurā ir skaidri izvērtēta potenciāli būtiskā ietekme uz visām sugām, kas norādītas saskaņā ar šiem noteikumiem iesniegtajā paziņojumā.

57 Saskaņā ar IVN direktīvas 5. panta 1. punktu attīstītājs sniedz informāciju, kas precizēta šīs direktīvas IV pielikumā. Šī pielikuma 3. punktā šajā ziņā ir konkrēti paredzēts, ka informācijai, kas minēta IVN direktīvas 5. panta 1. punktā, ir jāietver "to vides aspektu apraksts, kurus ierosinātais projekts var būtiski ietekmēt, jo īpaši [..] faunu, augsni, [..] un iepriekš minēto faktoru savstarpējo mijiedarbību". Turklāt šīs pašas direktīvas 5. panta 3. punkta c) apakšpunktā attīstītājam ir uzlikts pienākums iesniegt informāciju, kura ietver "datus, kas ir vajadzīgi, lai noteiktu un novērtētu galveno ietekmi uz vidi, kāda var būt projektam".

58 Kā norādījusi ģenerāladvokāte secinājumu 84. un 85. punktā, no šiem noteikumiem izriet, ka paredzētais pienākums attiecas nevis uz visām ietekmēm, kas vērstas pret visām esošajām sugām, bet gan tikai uz būtiskajām ietekmēm, un šis jēdziens ir jāinterpretē IVN direktīvas 1. panta 1. punkta un 2. panta 1. punkta gaismā, saskaņā ar kuriem projektiem, kam var būt būtiska ietekme uz vidi, ir jānovērtē to ietekme.

59 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka IVN direktīvas 5. panta 1. un 3. punkts, kā arī IV pielikums ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos ir prasīts, lai attīstītājs sniegtu informāciju, kas skaidri analizē tā projekta būtisko ietekmi uz visām sugām, kas norādītas saskaņā ar šiem noteikumiem iesniegtajā paziņojumā.

Par piekto līdz septīto jautājumu

60 Ar piekto līdz septīto jautājumu, kuri ir jāaplūko kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai IVN direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka attīstītājam ir jāsniedz informācija gan par izvēlētā risinājuma, gan par visu tā izvērtēto galveno alternatīvu ietekmi uz vidi, kā arī par viņa izvēles iemesliem, ņemot vērā to ietekmi uz vidi, pat ja šāds alternatīvs risinājums agrīnā stadijā tika noraidīts.

61 Viens no IVN direktīvas mērķiem saskaņā ar tās 3. pantu ir nodrošināt, lai projektu ietekme uz vidi tiktu noteikta, raksturota un novērtēta.

62 Šajā ziņā IVN direktīvas 5. pantā ir izklāstīta IV pielikumā norādītā informāciju, kas attīstītājam atbilstošā formā ir jāiesniedz kompetentajām iestādēm, lai ļautu tām novērtēt iesniegtā projekta ietekmi uz vidi.

63 It īpaši IVN direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunktā ir noteikts, ka informācija, kas attīstītājam ir jāsniedz, ietver vismaz "īsu galveno alternatīvu aprakstu, kuru ir izpētījis attīstītājs, un šīs izvēles galvenā iemesla norādījumu, ņemot vērā ietekmi uz vidi".

64 No šī noteikuma formulējuma skaidri izriet, ka attīstītājam ir pienākums kompetentajām iestādēm iesniegt pārskatu par viņa izpētītajām galvenajām alternatīvām, kā arī norādi par galvenajiem viņa izvēles iemesliem, ņemot vērā ietekmi uz vidi.

65 Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka IVN direktīvā nav ietverta tās 5. panta 3. punkta d) apakšpunktā minētā jēdziena "galvenās alternatīvas" definīcija. Tomēr ir jāuzskata, kā to ir darījusi ģenerāladvokāte secinājumu 94. un 95. punktā, ka noteicošais faktors, lai identificētu alternatīvas, kuras būtu jāuzskata par "galvenajām", ir tas, vai šīs alternatīvas atstāj iespaidu uz projekta ietekmi uz vidi. Šajā ziņā nav nozīmes datumam, kad attīstītājs ir noraidījis alternatīvo risinājumu.

66 Turpinājumā, tā kā saskaņā ar IVN direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunktu ir jāsniedz tikai šo alternatīvu pārskats, ir jāuzskata, ka šis noteikums neprasa veikt novērtējumu par galveno izpētīto alternatīvu ietekmi, proti, līdzvērtīgu novērtējumu, kāds tiek veikts attiecībā uz projektu. Ņemot to

vērā, minētais noteikums prasa, lai attīstītājs norāda viņa izvēles iemeslus vismaz no ietekmes uz vidi aspekta. Attīstītājam uzliktā pienākuma sniegt īsu galvenās alternatīvas aprakstu mērķis tostarp ir pamatot viņa izvēli.

67 Šis pienākums, kas uzlikts attīstītājam, pēc tam ļauj kompetentajai iestādei veikt rūpīgu ietekmes uz vidi novērtējumu, kurā saskaņā ar IVN direktīvas 3. pantu ir atbilstoši noteikta, raksturota un novērtēta izvēlētā projekta ietekme uz vidi.

68 Visbeidzot jāatzīmē, ka šajā noteikumā minētais īsais apraksts ir jāiesniedz par visām galvenajām alternatīvām, kuras attīstītājs ir pārbaudījis, neatkarīgi no tā, vai tās sākotnēji bija paredzējis pats attīstītājs vai kompetentā iestāde vai arī tās bija atbalstījušas noteiktas ieinteresētās puses.

69 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz piekto līdz septīto jautājumu ir jāatbild, ka IVN direktīvas 5. panta 3. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka attīstītājam ir jāsniedz informācija gan par izvēlētā risinājuma, gan par visu tā izvērtēto galveno alternatīvu ietekmi uz vidi, kā arī par tā izvēles iemesliem, ņemot vērā vismaz to ietekmi uz vidi, pat ja šāds alternatīvs risinājums agrīnā stadijā tika noraidīts.

Par tiesāšanās izdevumiem

70 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) **Padomes Direktīvas 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka "attiecīgā novērtējumā", pirmkārt, ir jāņem vērā visi dzīvotņu un sugu veidi, kuru dēļ teritorija ir aizsargāta, un, otrkārt, ir jāidentificē un jāpārbauda gan ierosinātā projekta ietekme uz sugām, kas atrodas šajā teritorijā, bet kuru dēļ šī teritorija nav klasificēta, gan ietekme uz dzīvotņu veidiem un sugām, kas atrodas ārpus šīs teritorijas robežām, ciktāl šīs ietekmes varētu atstāt iespaidu uz teritorijas aizsardzības mērķiem.**

2) **Direktīvas 92/43 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kompetentajai iestādei ir atļauts piešķirt atļauju plāna vai projekta izstrādei, atstājot attīstītājam brīvu izvēli vēlāk noteikt dažus ar būvniecības posmu saistītus parametrus, piemēram, būvlaukuma atrašanās vietu un transporta maršrutus, tikai tad, ja šī iestāde ir pārliecināta, ka atļaujā ir ietverti nosacījumi, kas ir pietiekami stingri, lai nodrošinātu, ka šie parametri nelabvēlīgi neietekmēs teritorijas integritāti.**

3) **Direktīvas 92/43 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja kompetentā iestāde noraida secinājumus zinātniskās ekspertīzes atzinumā, kurā ieteikts iegūt papildu informāciju, "attiecīgajā novērtējumā" ir jābūt ietvertam skaidram un detalizētam pamatojumam, kas ļauj kliedēt jebkādas zinātniski pamatotas šaubas par plānoto būvdarbu ietekmi uz attiecīgo teritoriju.**

4) **Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu 5. panta 1. un 3. punkts, kā arī IV pielikums ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos ir prasīts, lai attīstītājs sniegtu informāciju, kurā ir skaidri analizēta potenciāli būtiskā ietekme uz visām sugām, kas norādītas saskaņā ar šiem noteikumiem iesniegtajā paziņojumā.**

5) Direktīvas 2011/92 5. panta 3. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka attīstītājam ir jāsniedz informācija gan par izvēlētā risinājuma, gan par visu tā izvērtēto galveno alternatīvu ietekmi uz vidi, kā arī par viņa izvēles iemesliem, ņemot vērā vismaz to ietekmi uz vidi, pat ja šāds alternatīvs risinājums agrīnā stadijā tika noraidīts.

[Paraksti]